



STORA SKEDVI KYRKA

Skedvi Kyrkby 32:2; Stora Skedvi församling; Sätters kommun; Dalarnas län



BESKRIVNING OCH HISTORIK

Stora Skedvi kyrka är en av Dalarnas äldsta kyrkor. Bygden kring Dalälven med sin bördiga jord lockade tidigt människor att bosätta sig där. Mycket tyder på att en offerplats fanns på platsen under förhistorisk tid. Kring mitten av 1100-talet spreds kristendomen längs med älven. Möjligtvis redan under följande sekel, men kanske först under 1300- eller 1400-talet, uppfördes den äldsta delen av nuvarande kyrkobyggnad, på den gamla kultplatsen som låg vid en viktig färdväg. Den första kyrkobyggnaden bestod av en enkel salkyrka uppförd av gråsten. Kyrkan utvidgades, välvdes samt pryddes med kalkmålningar under senmedeltiden. I dagens byggnad utgör den medeltida delen det befintliga långhusets mittskepp

Skedvibygdens har alltid präglats av jord- och skogsbruk. Byarna ligger i anslutning till älvdalen medan fåbodarna är förlagda till storskogen i norr. Socknen har även präglats starkt av bergsbrukets näringar. I ett bälte från Klingsbo mot Fiskarbo och Nyberget förekom koppar- och silverhyttor, i Nyberget även en betydande gruva. I sen tid har malm brutits även vid Forsbo och Tomtebo.

Bergshanteringens utveckling medförde en stark befolkningstillväxt under 1600- och 1700-talen. En följd av detta blev återkommande utvidgningar av kyrkan. Sidoskeppen tillkom under 1600-talets andra hälft och nuvarande korparti 1735. Kyrkans befintliga planform blev fullständig 1764, när tornet fogades till västgaveln.

Vid en omfattande restaurering 1920-22, under ledning av arkitekt L. I. Wahlman, knackade man bort fasadernas puts samt frilade valvens senmedeltida målningar. Vid samma tillfälle utförde Filip Månsson dekorativa målningar i mittskeppets västra travé samt i korpartiet.

Gravplatsen vid kyrkan anses vara äldre än själva kyrkan. Under århundraden har kyrkogården utvidgats i flera etapper, mot norr och sydost. Den äldsta och minsta delen ligger kring själva kyrkan, där det bevarade benhuset vittnar om äldre gravskick.

Kyrkomiljön

Kyrkan är uppförd vid en uråldrig färdväg som följer Dalälvens dalgång. Stora Skedvi är Sätters kommuns bördigaste område. Odlingsområdet utgör del av Tunaslätten med sina stora sammanhängande åkrar och fält. Nedanför samhället slingrar sig Dalälven som en silverstrimma. Älven och dalen har under lång tid spelat en betydande roll för bygdens utveckling. Stora Skedvi har under århundraden växt till en stor kyrkby som bildats kring kyrkan och längs landvägen som genomkorsar byn.

Stora Skedvi kyrka ligger på krönet av en trädbevuxen kulle, Kyrkberget, omgiven av odlingslandskapet. Omkring 200 meter från kyrkan rinner en källa ur Kyrkberget, vilken troligen spelat en roll för den hedniska kultplatsen. Sydost om kyrkan, längs med och öster om landsvägen sträcker sig en större begravningsplats. I vinkel med kyrkan i nordväst och i anslutning till kyrkan ligger församlingshemmet ovanför kyrkvallen, som numera används som parkeringsplats.

Övriga byggnader

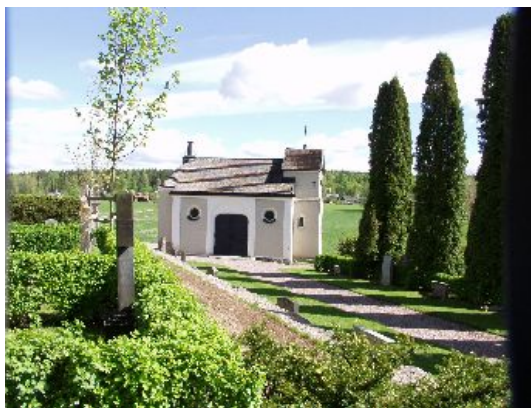
Församlingshemmet ligger i vinkel med kyrkan i nordväst. Byggnaden är uppförd 1895 som skolhus, den har därefter använts som kommunalhus och bank. Nuvarande tillstånd speglar 1960-talets ombyggnad.

Prästgården ligger söder om kyrkan. Kyrkoherdebostaden är numera en villabyggnad uppförd 1972.

Kyrkoanläggningen

Kyrkogården

Sydost om kyrkan, i förlängningen av kyrkotomten och längs med landsvägen, ligger en större kyrkogård. Den äldsta delen, närmast kyrkan, är förhöjd i förhållande till södra delen. Övergången understryks av terrasser och stentrappor. Den yngre delen är lätt sluttande mot sydost.



Enligt källorna är begravningsplatsen i anslutning till kyrkan troligen äldre än denna. Kartmaterialet från 1600-talet visar att den äldsta delen av nuvarande kyrkogård låg öster om kyrkan. Begravningsplatsen utvidgades sedan i etapper till att omfatta kyrkotomten kring hela kyrkan. I början på 1800-talet genomfördes en mindre utökning i östra delen. Den första omfattande utvidgningen i modern tid skedde i samband med laga skiftet, på 1860- och 70-talen. Utvidgningen genomfördes på långsidan mot Kyrkberget, nord och nordost om kyrkan. Kort därefter angavs gravplatsen kunna rymma över 2000 gravplatser. I praktiken motsvarade gravplatsen då inte ens vad som i dag betraktas som gamla kyrkogården, kring kyrkan på det förhöjda

partiet. Stor trängsel rådde och begravningarna skedde då för varv, äldre kvarlevor förflyttades så småningom till benkammare. En av dessa låg sydost om kyrkan, vid landsvägen. Kyrkogården kom att därefter stegvis utvidgas mot sydost. Först 1919 efter ritningar av L.I. Wahlman; som även svarade för ritningar till det samtida gravkapellet i kyrkogårdens östra del och några år senare för restaureringen av kyrkan. Därefter följde ytterligare utvidgningar; 1942 och slutligen 1965 då begravningsplatsen fick sin nuvarande omfattning. Nya murar och grindar har utformats med äldre befintliga som förebild.

Av gamla kyrkogårdsmuren och stigluckorna finns endast spår kvar. En daterad minnessten i muren vittnar om murens förnyelse och utvidgning 1808. Gravkapellen som står mot kyrkotomtens mur, strax väster om kyrkan, är från slutet av 1700-talet. Det ena utgör den s.k. Prästgraven och var viloplats för kyrkoherde Hartzell med maka, det andra var avsett som grav för en bergmästare på Kvista men kom aldrig i bruk. Byggnaden skänktes istället till kyrkan 1832 och kom därefter att användas som bisättningshus.

Kyrkogården avgränsas numera i väster och öster av en låg stenmur av natursten, delvis kallmurad och delvis fogad med bruk. Murarna har täckning av stenväxter i väster och öster, och av buskar i norr. Markytorna utanför muren, mot landsvägen, har gräsmattor som ansluter till parkeringsplatser anlagda längs med landsvägens körbana. I nordväst avgränsas kyrkotomten mellan grindstolparna av ett äldre smidesstaket på plint av natursten.

Kyrkogården har många likartade ingångar, i söder, väster och öster. De består av putsade stenstolpar med plåttäckning som kröns av förgyllda klot och som bär grindar av smide. Grinden närmast kyrkans västra portal pryds med Karl XIV:s namnchiffer, Dalarnas vapen och året 1818. Själva järnstaketet mot kyrkvallen tillkom dock 1825.

Vegetationen på kyrkogården är växlande. Låga häckar indelar gravkvarteren, nyplanterade träd finns längs östra och södra muren. Många olika trädarter förekommer utspridda över hela kyrkogården. Delvis speglar vegetationen gravplatsens olika utbyggnadsetapper. De tekniska byggnaderna i östra delen av kyrkogården uppfördes på 1980-talet.



Kyrkan

Den nuvarande stenkyrkan är uppförd i olika etapper. Den äldsta delen kan vara uppförd under 1200-talet men är sannolikt yngre (Bonnier). Denna första kyrka bestod av ett rektangulärt ovälvt långhus under sadeltak och med rak avslutning i koret. De äldre murdelarna är uppförda av gråsten med inslag av röd sandsten. Under slutet av 1400-talet påbyggdes kyrkan, murarna höjdes med tegelförband medan långhuset övertäcktes med valv.

Befolkningstillväxten under 1600-talet medförde behov att utvidga kyrkan. En första utbyggnad utfördes i norr 1658 i form av ett ovälvt sidoskepp, kort därefter, 1683, stod södra sidoskeppet färdigt. Mellan 1691 och 1696 uppfördes sakristian, 1729 slutfördes valvet över norra sidoskeppet och 1735 utvidgades koret i öster. Slutligen 1764 avslutades arbetet med det mäktiga och påkostade tornet, samtidigt höjdes långhusets murar och taket förnyades. I och med detta hade kyrkan fått sin slutliga utformning.

Kyrkan. Exteriör

Nuvarande kyrkobyggnad består av ett kvadratisk, treskeppigt långhus, med smalare tresidigt kor, torn i väst och utbyggd sakristia i norr. Ingången är i väster genom tornet. Kyrkans planform är vriden något och murarna är ej vinkelräta. Förhållandena kan vara en medveten symbolisering av Kristi förvridna kropp i dödsögonblicket.

Exteriören har blottade gråstensmurar, putsen avlägsnades vid 1920-års restaurering. Det är oklart hur gammalt putsutförandet var. I samband med putsborttagningen fick murarna slätfogning mellan naturstenarna. Murarnas överdel har tegelförband som är överslammade med bruk.

År 1817 förstörades samtliga fönsteröppningar i långhuset och sakristian. I samband med detta fick de rundbågiga och djupa vitputsade fönsternischer. Solbänkarna har kopparplåttäckning. Fönstren har indelningar med tvärposter och mittposter samt rutindelning med blyspröjsning. Karmar och ramar är gråmålade. Utöver torningången har långhuset två ingångar i södra muren. Pardörrarna har plåttäckning.

Tornets murverk är förstärkt i sin nedre del med kraftiga dragband. Tornet har i bottenvåningen fönsteröppningar i norr och söder. Öppningarna upprepas strax ovanför i samma väderstreck samt i väster ovanför portalen. Mitt emellan fönstervåningarna finns ett mindre runt fönster i norr och även i söder. I sin översta del har tornet ljudöppningar med träluckor, en i varje väderstreck. Tornets takfot är kraftigt profilerad och vitputsad. Tornhuven är klockformad och kröns av en kvadratisk lanternin, vilken har spröjsade rundbågiga fönster. Lanterninen kröns av ett förgyllt kors. Själva tornhuven har runda takfönster med infällda urtavlor; de kröns av förgyllda klot.

Det brutna sadeltaket är avvalmat över koret. Takens nuvarande utförande med kopparbeläggning i plåtförband är av sen härkomst, tornspirans koppartak är från 1981 och långhusets från 1989. Långhusets tak har ett kors av plåt, över mittskeppets östra taknock. Sakristian har sadeltak, valmat i norr. Taket har en komplicerad anslutning till sidoskeppets tak



Kyrkan. Interiör

Kyrkans inre miljö och inredning har under århundraden utvecklats och förändrats i takt med utbyggnadsetapper, förnyelser och restaureringar. Mittskeppet utsmyckades med målningar under 1500-talets första hälft. Norra sidoskeppet tillkom 1658 och det södra 1683, men inte förrän 1729 blir välvningen slutförd i norra skeppet. Redan 1669 påbörjades en utvidgning av befintliga fönster, ett arbete som pågick in på 1720-talet. Korttillbyggnaden utfördes under året 1735 och tornet stod färdigt 1764, därmed hade kyrkan också fått sitt vapenhus och sin orgelläktare. Ytterligare en förstoring av samtliga fönster utfördes på 1810-talet, med stor inverkan på upplevelsen såväl utvändigt som invändigt. På 1820-talet sker en omfattande förnyelse av kyrkorummet och inredningen; bl.a. berörs då bänkinredning, golv, altare, predikstol och färgsättning. Liknande åtgärder genomförs på 1870-talet; altare och läktare samt färgsättning ändras på nytt.

Sin nuvarande karaktär invändigt får kyrkan i samband med 1920-talets genomgripande restaurering, vilken även märkbart berörde byggnadens exteriör. I synnerhet förändrades kyrkorummets dekorativa prägel då mittskeppets 1500-tals överkalkade valvmålningar togs fram, medan stilmålningar utfördes av Filip Månsson på sidoskeppens valv samt i koret. Samtidigt revs sidoläktarna medan orgelläktaren byggdes om och allt trävirke ommålades.

Nuvarande kyrkorum är helt övervälvat; mittskeppet och sidoskeppen med stjärnvalv. Sidoskeppens valv saknar dock ribbor. Mitt- och sidoskepp åtskiljs av åttkantiga murpelare. Kyrkan har tre travéer och ett tillbyggt kor med tresidig avslutning i förlängningen av mittskeppet.

Kyrkans ursprungliga golv anges ha varit utförda av tegel. Tegelgolven ersattes 1822 med brädgolv som förnyades vid senaste renoveringen på 1990-talet. Det förhöjda golvet i korpartiet har ett schackrutigt målat mönster i grått och brunt

Vapenhuset fick sitt nuvarande utseende i samband med restaureringen på 1920-talet. Den järnsmidda porten satt ursprungligen i den sydvästra ingången. Läktaren i väster uppfördes 1762 i samband med tornets tillkomst. Vapenhusets övervåning utgör bakre delen av orgelläktaren.



Sakristian uppfördes på 1690-talet, norr om koret. Den har sällsynta cellvalv, stora spröjsade fönster försedda med träluckor i norr och öster. Enligt källorna skall ett fönster ha igenmurats i sakristian 1849, i västra väggen. I anslutning till detta skapades en skiljevägg med dörringång i västra delen av sakristian. Den öppna spisen uppfördes 1735. Dörren mot kyrkorummet är sannolikt samtida med sakristians tillkomst.

Inredning och inventarier

Altaret präglas av 1920-talets restaurering och tillverkades 1924 av Johan Görsson. Altartavlan är däremot målad i Stockholm 1735 av hovmålaren Engelhardt Schröder och inköpt av församlingen året efter. Ramen med urtavla och urverk är samtida, ramen utfördes av Olof Gerdman och urverket av Georg Berglin i Kyrkbyn. Uppsättningen kompletterades 1867 med sniderier och kandelabrar. Samtidigt tillkom altarringen av trä med balustrader och knäfall.

Predikstolen är utförd 1827 av Johan Görsson, som några år tidigare (1822-24) även svarade för den nya bänkinredningen samt det nya altaret. Predikstolen är delvis uppförd med delar från den föregående, vilken daterades till 1633. Den nya predikstolen utsmyckades 1870 med förgyllda bildhuggeriarbeten utförda av Erik Andersson. Timglaset dateras till 1760.

Kyrkan har även ett sidoaltare, dopaltare, i norra skeppets avslutning mot ost. Ovanför detta hänger ett altarskåp med två dörrar. Skåpet med utsökta sniderier och figurer är från 1400-talet.

Dopfunten står numera i koret. Den är utförd av brun kalksten med huggen dekor och inköptes 1675, dopfatet är däremot från 1922.

Kyrkans triumfkrucifix är uppsatt i kortravén. Det härstammar från medeltiden men restaurerades 1738 och därefter 1922.

Kyrkan har fasta slutna bänkar med dörrar. Nuvarande bänkinredning härstammar från 1823, då bänkarna förnyades i samband med en genomgripande renovering av interiörerna. Bänkarna är disponerade i fyra rader, varav de mittersta är sammanfogade. Sidoskeppens kvarter ligger mot de yttre väggarna. Bänkraderna delas av tvärgångar, mot bl.a. sidoportalerna i västra delen. Söder om koret kompletteras bänkarna med stolsrader.

I samband med senaste större inre restaureringen, 1991, avlägsnades främre bänkraden samt bänkar under läktaren. Samtidigt avkortades sidoskeppens bänkar. Till bänkinredningen hör träkandelabrar uppsatta på vissa bänkrader, de tillkom på 1860-talet.



Nummertavlorna på pelarna i kortravén är från 1867 och utförda av H.P. Damström.

Södra väggens innerdörrar, pardörrar, med masverk och inglasning i överdel är i nygotisk stil och marmorerade. De härstammar troligen från 1920-talets restaurering.

Över kyrkans mittgång hänger ljuskronor i mässing från 1656, 1672, 1700, 1711. Ljuskronor med glasprismor, av den typ som är bevarad i sakristian, lär tidigare ha förekommit i kyrkorummet.

Kyrkan fick sin första västra läktare 1682 då orgeln flyttades från högkoret. På 1760-talet, i samband med uppförandet av tornet, uppfördes en ny orgelläktare över den befintliga. Nuvarande läktare sträcker sig in i tornet genom valvöppningen och över vapenhuset, där själva orgeln är uppsatt. Läktaren präglas till sin stil av barocken och har insvängt mittparti som bärs av marmorerade träpelare. Läktaren byggdes ut 1991 och anslöts med trappa till kyrkorummet. Del av utrymmet under läktaren inreddes för olika ändamål.

Kyrkan fick sin första orgel redan 1576. År 1652 tillkom en ny kororgel om 20 stämmor, vilken flyttades 1682 från högkoret (gapskulle?) till en läktare i väster. Denna orgel ombyggdes och tillbyggdes 1729. Ett nytt orgelverk uppförde 1838 av Gustav Andersson, som även tillförde nuvarande praktfulla orgelfasad. Den ombyggdes helt 1922 och utökades 1937 till 30 stämmor, av J. Magnusson. Den anses vara Dalarnas största orgel. En ny kororgel anskaffades 1970.

Mellanklockan och storklockan är omgjutna 1739 medan lillklockan är gjuten 1808.

Övriga upplysningar

På kyrkans södra mur finns ett inmurat solur som härrör från 1700-talet. Tornurets tavlor som endast har timvisare inköptes från Stjärnsund 1806 och installerades följande år.



KULTURHISTORISK KARAKTERISERING OCH BEDÖMNING

Stora Skedvi kyrka är en av Dalarnas större kyrkor med medeltida ursprung. Kyrkans många utbyggnadsetapper vittnar om bygdens forna expansion och betydelse. Kyrkans nuvarande karaktär är till stor del en följd av olika utbyggnadsetapper men även arkitekt L.I. Wahlmans 1920-talsrestaurering präglar byggnaden såväl ut- som invändigt.

Kyrkans utsmyckningar, inredningar och inventarier är till större del monumentala och praktfulla. De har också stort omfång och speglar kyrkokonstens och hantverkets utveckling från medeltid till 1900-talet.

Påfallande är kyrkans rika utsmyckning med de senmedeltida valvmålningarna i mittskeppet och från 1920-talet Philip Månssons kompletterande målningar i sidoskeppen och koret. Korets altartavla med sin inramning har starka inslag av rokokons scenografiska språk och skapar ett dominerande centralperspektiv i kyrkorummet. Bänkinredningen, predikstolen och orgelfasaden utgör representativa bidrag från 1800-talet. Sakristian har sällsynta cellvalv samt ett ovanligt rikt äldre möblemang.

Även den omfattande kyrkogården med inhägnad, gravkapell från olika perioder, terrasser och frodig vegetation speglar bygdens och kyrkans expansion.

Att särskilt beaktas i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön

- **Kyrkobyggnaden vittnar om en lång historisk kontinuitet som speglar såväl bygdens som kyrkokonstens utveckling under århundraden. Även olika restaureringsideologier representeras i detta förlopp**
- **Äldre murverk, från medeltid till 1700-talet, utgör ett oersättligt dokument om byggnadens historia och sin tids byggnadsskick**
- **Kyrkans omfattande, rika och praktfulla senmedeltida valvmålningar i mittskeppet samt 1920-talets kompletterande dekorativa målerier utförda av Philip Månsson; i sidoskeppen, koret och vapenhuset**
- **Kyrkans praktfulla inredning och korets scenografi, i synnerhet altarpuppställningen, predikstolen och läktaren med sin orgelfasad**
- **Kyrkans medeltida inventarier bl.a. triumfkrucifix, altarskåp, dopfunt**
- **Sakristians karaktär och möblemang**
- **Kyrkomiljön som dominerar och starkt präglar orten och denna del av dalen**
- **Kyrkogården, äldre gravvårdar, gravkapell, murar, terrasser, vegetation m.m.**

Källor och litteratur

- Ahlberg, H. 1996. *Dalarnas kyrkor i ord och bild*.
 Backman, Hilmer. 1907. *Ett besök i Stora Skedvi kyrka*. I julboken för Västerås stift, 1907:49
 Berthelson, Bertil. 1965. *Stora Skedvi kyrka*. I Dalarnas hembygdsbok, 1965:25
 Carlsson, Sven. 1976. *Kyrkogården* (Stora Skedvi, D.2.)
 Ekström, Gunnar. 1952. *Stora Skedvi kyrka*.
 Gustafsson, Paul. 1922. *Ett återuppståndet medeltidstempel*. I Julbok för Västerås stift, 1922:130.
 Hyenstrand, Åke. 1972. *Den synliga kyrkan* (Stora Skedvi. D.1.)
 Norberg, Rune. 1933. *Valvmålningarna i Stora Skedvi kyrka*. I Dalarnas hembygdsbok, 1933:112.
Stora Skedvi, kyrkan. 1922. I Julbok för Västerås stift, 1922:130.
 Sjögren, Josef. 1952. *Orgelverken i Västerås stift*.

Övriga uppgifter:

Inventeringsdatum: 2004-05-13

Fältinventering: Jean-Paul Darphin

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Jean-Paul Darphin, i samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning och foto: Jean-Paul Darphin

Färdigställd: 2005-03-16

Händelser: Kronologisk förteckning

År	H-typ	Händelse	Källa
Förhistorisk tid?	Gravplats	Uppgifter om en gravplats äldre än kyrkan	Carlsson, 1976
1300- ell.1400-talet	Nybyggnad	Den äldsta delen av kyrkan uppförs. Rektangulär byggnad av gråsten, utan valv.	Ekström, 1952 Bonnier,2005
1400-tal senare del	Påbyggnad	Påbyggnad med tegelförband, valv uppförs över långhuset	Ekström, 1952
1500-tal första del	Kalkmålning	Valven (i mittskeppet) utsmyckas med väggmålningar	Ekström, 1952
1652	Orgel	Ny orgel om 10 stämmor uppförs i högkoret på särskild läktare, tillv. Lars Eriksson	Sjögren, 1952
1658	Tillbyggnad	Tillbyggnad mot norr, ett sidoskepp tillkommer, dock utan välvning	Ekström, 1952; Ahlberg, 1996;
1669-1727	Ombyggnad-Fönster	Fönstren utvidgas i olika etapper	Ekström, 1952
1682	Orgel-Läktare	Orgelverket och läktaren flyttas från koret till västra gaveln i kyrkorummet	Sjögren, 1952
1683	Tillbyggnad	Tillbyggnad mot söder, ytterligare ett sidoskepp tillkommer, välvning utförs	Ahlberg, 1996;
1690-1696	Tillbyggnad	Uppförande, sakristian	Ahlberg, 1996; RRÄ:s Breg
1727-1729	Valvslagning	Välvning av norra sidoskeppet. Murmästarna: O. Andersson, A. Olsson	Ahlberg, 1996; Daterat i valvet
1729	Orgel	Orgeln tillbyggs med 6 nya stämmor	Sjögren, 1952
1735	Tillbyggnad-Ombyggnad	Tillbyggnad i öster, nuvarande kor uppförs. Öppen spis i sakristian	Ekström, 1952
1762-1764	Tillbyggnad-Påbyggnad-Ombyggnad Orgel	Byggmästare D. Lundqvist. Tillkommer tornet i väster. Spiran får spånbeklädnad. Det gamla kyrktaket över långhuset rivs. Murkrönen höjs med tegel (1,20 m) och nytt tak uppförs. Kors på östra gaveln. Gamla klockstapeln rivs?. Orgelverket nedmonteras och återställs på ny läktare i samband med tornbygget. Återuppsatt 1769 på ny läktare över befintlig västläktare	Ekström, 1952; Ahlberg, 1996; RRÄ; Sjögren, 1952
1807	Tornur	Installeras tornuret, inköpt fr. Stjärnsund	Ahlberg, 1996;
1817	Ombyggnad	Förstoring av samtliga 16 fönster	Ekström, 1952; Ahlberg, 1996;
1822-1823	Ombyggnad-Interiör	Den ursprungliga bänkinredningen byts ut. Ny altarprydnad, ny predikstol. Tegelgolvet ersätts m. brädgolv. Gravhällarnas avlägsnas.	Ekström, 1952; Ahlberg, 1996;
1827	Inredning	Ny predikstol av Jan Görsson	Ekström, 1952
1838	Orgel	Nytt orgelverk och ny orgelfasad av Gustaf Andersson	Sjögren, 1952
1849	Teknisk installation Ändring fönster	Uppsättning av åskledare. Igenmurning av fönster i sakristian	Ekström, 1952; Ahlberg, 1996;
1860	Ändring-Tak	Spirans spån ersätts med plåt. Tornmuren järnbandas	Ekström, 1952
1867	Ombyggnad- underhåll- Interiör	Genomgripande invändig renovering: utökning av altarprydnad, ny altarring, dekormålning på orgeln, nya läktarskärmar, ommålning av allt trävirke	Ekström, 1952
1868	Inredning	Uppsättning av 24 ljusarmar i bänkkvarteren	Ekström, 1952
1870	Inredning	Kompletterande utsmyckning av predikstolen. Erik Andersson	Ekström, 1952

1920-22	Ombyggnad-interiör; Underhåll-exteriör, interiör	Genomgripande restaurering ut- och invändigt. Ark. L.I. Wahlman; byggmästare Janne Eriksson. Borttagning av fasadputs, framtagning av 1500-talets valvmålningar i mittskeppet, nya målningar i västra och östra valven samt i koret (P. Månsson). Ombyggnad av bänkkvarteren, borttagning av sidoläktarna, ommålning av allt trävirke, ombyggnad av orgelläktare. Sakristian: ombyggnad, bl.a. ny dörröppning (yttre ing.), ny öppen spis. Ombyggnad av orgelverket, Magnusson	Ekström, 1952 RRÅ:s Breg; Ahlberg, 1996; Sjögren, 1952
1937	Ombyggnad- Orgel	Ombyggnad av orgeln som utökas till 30 stämmor,	Ahlberg, 1996;
1981	Ändring-Tak	Tornspiran täcks med koppar	Ahlberg, 1996;
1989	Ändring-Tak	Långhusets tak täcks med koppar	Ahlberg, 1996
1991-1992	Vård- Underhåll Ombyggnad- Interiör;	Ark. G. Berglund AB: Rengöring av valvmålningar, bänkrader avlägsnas, bänkar kortas, ny elinstallation, fjärrvärme inst., västläktaren byggs ut och får ny trappa. Nytt furugolv, ändring i trappavsatser till koret	RRÅ:s Breg; Ahlberg, 1996; muntliga uppgifter

Situationsplan

